

ปัญหาการสละย่อความในระดับอุดมศึกษา

พันธุทิพย์ เกื้อเพชรแก้ว*

II มิวชีย่อความจะถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรภาษาไทยตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วก็ตาม แต่โชวันักเรียนนักศึกษาจะเข้าใจและเรียนได้ดีมีพัฒนาการเหมือนกับการเขียนอื่นๆ เช่น การเขียนเรียงความ หรือการเขียนจดหมาย ทั้งๆ ที่โอกาสนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมีมากเท่าๆ กัน ทั้งนี้เพราะการย่อความเป็นการเขียนที่ต้องใช้ศิลปะด้านการเลือกสรรถ้อยคำและทักษะทางภาษาหลายด้าน จึงจะสามารถเขียนถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือเรื่องราวต่างๆ จากสารที่ได้อ่านได้ฟังได้อย่างถูกต้อง ทั้งเนื้อหาและน้ำเสียง เมื่อการย่อความเป็นทักษะด้านการเขียน จึงเป็นเสมือนศิลปะเฉพาะตัวของผู้เรียน และประสบการณ์ทางด้านภาษาด้วย จึงเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียนสมัยนี้ที่จะรัก ตั้งใจ ใส่ใจการเขียน และตั้งใจฝึกฝนพัฒนาภาษาเขียนให้ถูกต้องตามแบบแผน ฉะนั้น มิวชีย่อความจะฟังดูเป็นเรื่องง่ายที่เรียนกันมาแล้วหลายปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก็ตาม แต่หลักสูตรระดับอุดมศึกษาบางสถาบันก็ยังคง

* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

บรรจิวินิจฉัยไว้ให้เรียน เช่น หลักสูตรโปรแกรมภาษาไทย สาขาศิลปศาสตร์ ของวิทยาลัยครู พ.ศ. 2536 (แก้ไขเพิ่ม) ที่จัดวิชาย่อความไว้เป็นวิชาเอกให้เลือกเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถในการย่อความจากสารต่างๆ ได้ทุกรูปแบบ คือ ทั้งจากการรับสารด้วยการอ่านและการฟัง มีความถูกต้องด้วยรูปแบบและการใช้ถ้อยคำภาษาย่อ แต่ในความเป็นจริงนักเรียน นักศึกษา เรียนรู้และพัฒนาการย่อความ ย่อเรื่องได้ยากไม่แพ้การเรียนศาสตร์ในแขนงวิชาอื่นๆ เช่นกัน แม้ผู้สอนบางคนมองว่าการสอนวิชานี้ง่ายและสนุก แต่ผู้เขียนขอยืนยันว่าไม่ใช่เรื่องสนุกถ้าหากจะสอนให้ได้ตามหลักสูตรและวิยวุฒิของผู้เรียน ผู้เขียนได้พบกับอุปสรรคปัญหามากมายที่ทำให้นักศึกษาเรียนไม่ได้ ไม่ประสบผลสำเร็จตามความคาดหวังจากชื่อที่ฟังว่าง่าย

อุปสรรคปัญหาที่พบจากผู้เรียน ประมวลได้ 3 ประเด็นกว้างๆ คือ

1. ผู้เรียนขาดทักษะด้านการใช้ภาษาทั้งจากการอ่านและการเขียน มีพื้นฐานด้านภาษาจากการเรียนมัธยมศึกษาามาแตกต่างกัน เมื่อมาเรียบเรียงเขียนเอง ปัญหาแรกที่พบคือ

1.1 การเขียนหนังสือติดอักษรวิธี คือเขียนสะกดการันต์ผิดในคำง่าย ๆ และมีคำเหล่านี้ในต้นฉบับสำหรับอ่านย่อให้ด้วยแล้ว *โจทก์ อนุญาต ศรัทธา กันดาร โอกาส ปฏิบัติ ปราภฏ ร้องไห้ ฉะนั้น ศิวระ* ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าคำเหล่านี้เป็นคำง่าย จัดเป็นคำพื้นฐานในภาษา มิใช่คำศัพท์พิเศษแต่ประการใด แต่จำนวนความถี่ของนักศึกษาที่เขียนคำเหล่านี้ผิดมีสูง โดยเฉพาะคำว่า “ปฏิบัติ” เขียนเป็น “ปฏิบัติ” ผิดถึง 80-90%

และในคำว่า *โจทก์* (ผู้กล่าวหา) ก็เขียนผิดมากพอๆ กัน ทั้งๆ ที่มีเอกสารต้นแบบต้นฉบับเป็นเอกสารประกอบการสอน 1 ชุด มีทั้งคำอธิบาย ตัวอย่าง และแบบฝึกหัดท้ายบท รวมจำนวน 30 หน้า และมีคำว่า *โจทก์* เกินกว่า 50 คำ แต่พอนักศึกษาทำแบบฝึกหัดกลับเขียน *โจทก์* เป็น *โจทย์* เป็นส่วนใหญ่ และมีบางคนเขียน *โจทก์* บ้าง *โจทย์* บ้าง สลับกันไปตลอดเรื่อง จึงทำให้ย่อความเสียคะแนนไปอย่างน่าเสียดาย เพราะความไม่เข้าใจความหมายของคำ

1.2 การเขียนประโยคไม่จบความหมาย คือ เขียนค้างๆ แล้วไม่มีประโยคขยายความมาต่อข้ามไปเขียนประเด็นอื่นอีกต่อไป ทำให้เรื่องไม่ติดต่อ

ขาดเนื้อความ ปัญหานี้ก็เกิดจากการขาดทักษะการเขียนที่ดี

1.3 การขาดทักษะการอ่าน การอ่านเป็นหัวใจของการย่อความ โดยเฉพาะการอ่านในระดับพื้นฐาน คือการอ่านจับใจ

ความสำคัญของสาร เพราะการย่อความคือการจับใจความสำคัญจากการอ่านมาทีละย่อหน้า ทีละตอน หรือทีละบท มาเขียนเรียบเรียงใหม่ให้ได้เนื้อความเท่าเดิม โดยใช้ภาษาสั้นกะทัดรัด การจะจับใจความสำคัญได้ครบทุกประเด็นของเรื่องต้องผ่านการฝึกฝน ฝึกเขียนอย่างถูกวิธี ส่วนใหญ่นักศึกษาออกจากภาษาเดิมเอาตอนสำคัญๆ หรือย่อหน้าที่สำคัญๆ บางย่อหน้าหรือหลายย่อหน้าตัดทิ้งไปเสีย แท้ที่จริงแล้วทุกย่อหน้ามีประเด็นความคิดสำคัญอยู่ทั้งนั้น ต้องนำมาเรียงย่อให้ครบตามลำดับจึงจะถูกต้อง ได้ใจความตามเรื่องเดิม

จากปัญหาการอ่าน ผู้เขียนพบว่าเป็นปัญหาใหญ่เรื่องใหญ่ทีเดียว เพราะการย่อความมีในระดับอุดมศึกษา มิใช่ย่อแต่เนื้อเรื่องประเภทนิทาน นิยาย

แต่ยังต้องย่อเพื่อเก็บความรู้ ความคิดเห็นต่างๆ ได้ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เขียนได้สอนให้ฝึกฝนย่อจากบทความและสารคดีต่างๆ ที่เป็นของจริง ทันสมัย และนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งสิ้น แต่จากแบบฝึกหัดและข้อสอบไล่ ทำให้เห็นได้ว่านักศึกษาส่วนมากแยกใจความสำคัญและพลความไม่ออก คือ ไม่รู้จักว่าข้อความตอนใดเป็นใจความสำคัญ และข้อความตอนใดเป็นพลความ มักจะเก็บเอาพลความมาเขียนยืดยาว รุงรังเกินจำเป็นบ่อยๆ

จากปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญไม่ถูกนี้เอง ทำให้นักศึกษาไม่สามารถสรุปหรือหมวดประเด็นความคิดสำคัญๆ ของเรื่องได้ครบ เห็นได้ชัดเจนจาก

แบบฝึกหัดย่อคำประกาศเกียรติคุณสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ในพิธีทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ “ครูสุคดี” เนื่องในวันครู 16 มกราคม 2544 ของคณะกรรมการอำนวยการ

ครูสุภา ผู้สอนได้อธิบายที่มาของสารนี้ และแนะนำให้นักศึกษาอ่านแล้วจับประเด็นโดยกล่าวถึงพระราชกรณียกิจของพระองค์เป็นประเด็นๆ ตามลำดับความสำคัญ แต่จากการตรวจผลงานเขียนย่อของนักศึกษากลับพบว่าส่วนใหญ่เขียนไปเรื่อยๆ ตามลำดับความในประกาศ ซึ่งเป็นภาษาพูดภาษาอ่านที่มีรายละเอียดมาก แม้จะได้ฝึกเรื่องนี้ถึง 2 ครั้ง นักศึกษาก็ยังทำคะแนนดีไม่ได้ ยิ่งติดด้วยพลความตามภาษาเดิมเป็นวรรคๆ มากกว่าจะรู้จักสรุปประเด็นเขียนขึ้นเอง และจากแบบฝึกหัดย่อคำพิพากษาที่เช่นเดียวกัน ผู้เขียนได้อธิบายถึงความสำคัญและที่มาของคำพิพากษาแล้วสอนให้นักศึกษาจับหลักหาประเด็นของเรื่องคดี และเรียงลำดับความว่าเขาพิพากษาเรื่องอะไร หรือใจที่

ฟ้องเรื่องอะไร จำเลยต่อสู้อย่างไร ศาลวินิจฉัยจากไหนอย่างไร และสุดท้ายศาลพิพากษาอย่างไร ถ้าย่อตามประเด็นของเรื่องทั้ง 4 ประการนี้ได้ตามลำดับ ก็พอจัดว่าย่อใช้ได้ ด้วยเหตุที่คำพิพากษาเป็นเรื่องค่อนข้างยากสำหรับนักศึกษาที่ไม่เรียนกฎหมาย จึงไม่ได้คาดหวังที่จะเห็นผลงานของนักศึกษาถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ แม้หลักสูตรจะบังคับเรื่องนี้ไว้ก็ตาม แต่เท่าที่เห็นพบว่า นักศึกษาเรียงลำดับความผิด เช่น เขียนคำพิพากษาของศาลไว้ตอนกลางและตามด้วยเหตุผลวินิจฉัยยืดยาว เป็นต้น จากประสบการณ์จริงที่ยกมากล่าวชี้ให้เห็นว่า ถ้าขาดทักษะการอ่านทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ และเรียงลำดับความไม่ถูกต้อง การฟังก็ทำนอง

เดียวกัน ถ้าขาดทักษะการฟังจับใจความสำคัญแล้ว ก็นำมาเขียนย่อไม่ถูกเช่นกัน การย่อความจริงเป็นการผสมผสานทักษะทางภาษาทั้ง 3 ประการ อย่างสัมพันธ์กัน แนบแน่น ทั้งการอ่าน การฟัง และการเขียน ผู้ที่จะมีทักษะทางภาษาดีครบ 3-4 ประการ ต้องผ่านการฝึกฝนมาพอสมควร โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา จนแน่ใจว่าอ่านเป็นเขียนเป็นจนใช้การได้ดี จึงจะย่อความได้ดีด้วย

1.4 ปัญหาจากผู้เรียนไม่เข้าใจเรื่องระดับของภาษา ขาดการสังเกต เน้นย้ำให้เข้าใจในเรื่องการใช้ถ้อยคำในภาษาไทยให้ถูกต้องตามระดับของภาษา คือไม่เข้าใจว่าภาษาพูดต่างกับภาษาเขียนอย่างไร คำใดที่ใช้เฉพาะภาษาพูดหรือภาษาเขียน ทำให้ใช้คำในการเขียนย่อความไม่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของการย่อความที่ต้องใช้ภาษาเขียนระดับภาษาแบบแผนหรือภาษาทางการเท่านั้น เห็นได้ชัดจากการย่อบทความทั่วไป เพราะบทความต่างๆ นอกจากบทความวิชาการ

แล้ว เต็มไปด้วยสำนวนภาษาและลีลาการเขียนต่างๆ ของผู้เขียน เพื่อให้เรื่องเข้มข้นสมจริงน่าเชื่อถือ จึงมีการใช้ภาษาหลายระดับ เช่น ภาษาปาก (ภาษาพูด) ภาษาสแลง ภาษาถิ่น ภาษาเฉพาะอาชีพ และภาษาถิ่นแบบแผน เป็นต้น เมื่อผู้ย่ออ่านบทความชนิดนี้แล้ว ต้องจับประเด็นสำคัญๆ ของเรื่องและเขียนถ่ายทอดเป็นภาษาย่อที่ดี คือ ภาษาแบบแผน หรือภาษาที่เป็นทางการได้ถูกต้องตรงตามประเด็นของเรื่องเดิม เมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจในเรื่องระดับของภาษานี้ จึงใช้ภาษาปาก ภาษาสแลง เขียนย่อความ เช่น ใช้คำว่า “โดน” แทนที่จะใช้คำว่า “ถูก” หรือใช้คำกริยา “เจออะ, เจอ” แทนที่จะใช้คำว่า “พบ” เป็นต้น

1.5 ผู้ย่อไม่เข้าใจความหมายของสำนวนภาษาต่างๆ ไปในระดับภาษาปากหรือระดับต่ำกว่าภาษาแบบแผน ที่ผู้เขียนเจตนาใช้เป็นสำนวน แท้ที่จริง การไม่เข้าใจถ้อยคำสำนวนภาษาและความ

หมายก็คือ ขาดทักษะการอ่าน หรืออ่านน้อยนั่นเอง สารประเภทข่าวและบทความทั่วไป ผู้เขียนใช้สำนวนภาษาต่างๆ ตามความถนัดและลีลาเฉพาะตัวของผู้เขียนเอง ซึ่งผู้ย่อจะต้องเปลี่ยนเป็นการใช้คำสามัญในภาษาแบบแผน ไม่ควรลอกถ้อยคำสำนวนเหล่านั้นลงไปย่อความ เพราะผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจ ตัวอย่างการใช้ถ้อยคำสำนวนในบทความที่ผู้ย่อควรเปลี่ยนเป็นคำธรรมดาสามัญ เช่น จากข้อความต่อไปนี้

“การสร้างความเป็นธรรมในสังคมนั้นไม่อาจมีแนวทางที่สุดโต้งไปข้างใดข้างหนึ่ง...” และ

“กรณีแรก การให้**ป้างเอกบุคล**จ่ายเอง คือคนที่มียารได้สูงกว่าเพดานเส้นความอยู่รอด.....” (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ : 2544)

“พรรคเสรีธรรมมีนโยบายที่จะแก้ไข **ภาวะแห่งชาติ** โดยถือว่าภาวะแห่งชาติคือภัยคุกคามความอยู่ดีกินดีของ ประชาชน...” (ฉลามเขียว : 2543)

จากตัวอย่างที่ยกมาชี้ให้เห็นว่า การใช้ถ้อยคำสำนวนในภาษาเขียนบทความนั้นเป็นการใช้ภาษาเฉพาะตัวของผู้เขียนเขา ผู้ย่อต้องนำสำนวนเหล่านั้นมาเขียนเป็นคำธรรมดาสามัญให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย เช่น ใช้คำว่า “ปัญหาของชาติ” แทนคำว่า “ภาวะแห่งชาติ” เป็นต้น

1.6 ผู้ย่อไม่เข้าใจความหมายของถ้อยคำภาษาในเรื่องเดิม จึงย่อผิด เช่น จากแบบฝึกหัดการย่อเพื่อเก็บเนื้อเรื่องจากเรื่องสั้นเรื่องช่างตัดผม ของ

อาจินต์ ปัญจพรรค (เสาวภา ธาณีรัตน์ : 2541) ผู้แต่งได้บรรยายอารมณ์หึงหวงของตัวละครเอกและต้องการกลั่นแกล้งคู่แข่งของตนด้วยถ้อยคำภาษาธรรมดาๆ คือ “ครั้นแล้วเขาก็คิดใหม่ว่า ถ้าไอ้หนุ่มคนนั้นมาตัดผม

ในร้านเขาและมานั่งเก้าอี้ที่เขaprะจำละก้อ เขาจะกร้อนผมมันให้แหลกไปเลย...” ข้อความนี้ผู้อ่านส่วนใหญ่จะเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครและรู้ว่าเขากำลังจะทำอะไร แต่นักศึกษาบางคนไม่เข้าใจความหมายของคำว่า “กร้อน” จึงเขียนย่อความว่า “เขาจะ**โกนผม**ให้หมดเลย...” ความไม่เข้าใจความหมายของคำในสารเดิมนำไปสู่การย่อความที่ผิด จากเรื่องสั้นเดียวกันนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เขียนอารมณ์ของตัวละครว่า “เขาเกิดความแค้น” แทนที่จะใช้คำให้ตรงความหมายและเขียนประโยคว่า “เขาเกิดความ**หึงหวง**”

เมื่อกกล่าวถึงการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของเรื่องเดิมที่นำมาย่อมีมากมายหลายชนิดและหลายระดับของภาษาที่ผู้เขียนใช้เขียนบทความ เช่น ภาษาสแลง ภาษา

ถิ่น ภาษาเฉพาะอาชีพ และภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาจีน เป็นต้น ตัวอย่างบทความวิชาการที่ใช้คำภาษาอังกฤษ เช่น

“ซมินซัน ซูเปอร์แอนติออกซิแดนต์ รักษา มะเร็ง ต้านเอดส์” คำว่า แอนติออกซิแดนต์ ผู้ย่อควร ใช้คำไทยอย่างไรจึงจะให้อ่านเข้าใจความหมายได้ถูกต้องตรงตามเรื่องเดิมได้นั้น ต้องผ่านการอ่าน ฟังเรื่องนี้มาบ้างแล้ว จึงจะจดจำคำมาเขียนได้ถูก

ฉะนั้น การใช้คำให้อ่านเข้าใจความหมายในเนื้อความเดิมของสารเป็นเรื่องที่ผู้ย่อต้องอ่าน ฟัง และหาประสบการณ์ เรียนรู้ สังเกตการใช้ถ้อยคำไว้เอง ให้มากพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวได้ถูกต้อง

1.7 ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาเขียนย่อความของนักศึกษาอีกเรื่องหนึ่งก็คือการใช้ภาษาที่ไม่กระชับรัดกุม โดยเขียนคำที่ไม่เพิ่มความหมายหรือคำที่ไม่จำเป็นบางคำลงไปหน้ากริยา

คือ คำว่า *ทำการ, มีการ* ถ้าใช้บ่อยๆ ในประโยคที่ไม่ต้องการเน้นการกระทำเป็นเรื่องไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง ยกตัวอย่างข้อความที่นักศึกษาเขียน เช่น

“...มีการประกาศเป็นหัวหน้าพรรคเสรีธรรม...” แทนที่จะเขียนประโยคให้กระชับว่า “นายประจวบ ไชยสาส์น ประกาศตนเป็นหัวหน้าพรรคเสรีธรรม...”

คำว่า *มีการ* นักศึกษาเขียนผิดเป็นนิสัยกันมาก ผู้เขียนได้แนะนำให้ตัดออกเสมอ แต่ก็ยังคงหลงเหลือ เช่นเดียวกับคำว่า *ทาง* นำหน้านามในภาษาเขียนต่างๆ ไป เช่น จดหมายราชการ ประกาศ และย่อความเป็นต้น เช่นข้อความว่า

“ตามที่ *ทาง* สถาบันได้อนุโลมผ่อนผันให้นักศึกษาชำระเงินค่าลงทะเบียนมาแล้วนั้น บัดนี้ *ทาง* สถาบัน

ขอให้นักศึกษาสำรวจตนเองและชำระเงินตามวันเวลาที่กำหนด...”

1.8 ปัญหาการใช้ภาษาเขียนย่อความประการสุดท้าย คือ การใช้เครื่องหมายอัญประกาศ

“ ” คร่อมข้อความตามต้นฉบับเดิมที่ต้องการเน้นคำพิเศษบางคำ ซึ่งตามกฎเกณฑ์การย่อความให้ถอดเครื่องหมาย “ ” (อัญประกาศ หรือเลขใน) นี้ ออก ให้เขียนข้อความเลขนอก คือ ไม่มีการเน้นคำเน้นความโดยคร่อมเครื่องหมายนี้ไว้ในสำนวนย่อเป็นอันขาด ตัวอย่างข้อความที่นักศึกษาเขียนเครื่องหมายอัญประกาศติดไว้ในข้อความ เช่น

“ครุสภาจึงขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวาย

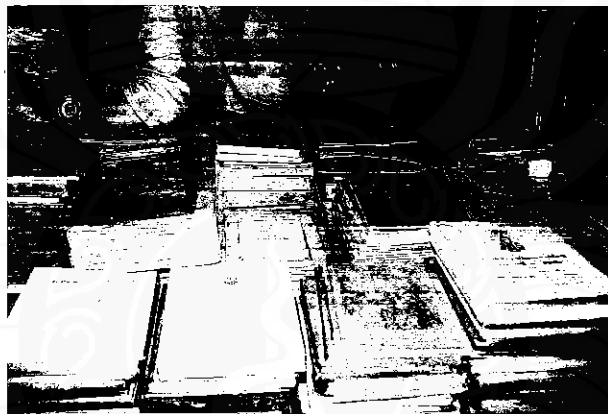
เครื่องหมาย “ครุสดุดี” แต่พระองค์...” ซึ่งที่ถูกต้องควรเก็บข้อความเหล่านี้มาเรียงเขียนเป็นภาษาบรรยายธรรมดา

2. ปัญหาเรื่องผู้เรียนไม่มีความรู้เรื่องหลักภาษาไทย

ในการย่อความให้ถูกต้องตามแบบแผน จำเป็นต้องนำความรู้ในด้านหลักภาษาไทยมาใช้เป็นอย่างดี ในเรื่องสำคัญ 3 ประการต่อไปนี้ คือ

2.1 การใช้คำเชื่อม ทั้งชนิดเชื่อมระหว่างคำ เชื่อมความ และเชื่อมระหว่างประโยค การ

ใช้คำเชื่อมเป็นเรื่องจำเป็นมาก เพราะการย่อความคือการเขียนสำนวนใหม่ โดยการใช้ภาษาให้สั้นลง แต่ได้เนื้อความเท่าเดิม จึงจำเป็นต้องเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นใหม่และเชื่อมต่อกันเข้าให้สัมพันธ์สละสลวย นำอ่านไม่ใช่คำซ้ำซาก คือ รู้จักหลีกคำด้วยการใช้คำเชื่อมความ และคำเชื่อมระหว่างประโยค คำเชื่อมจึงเป็นหัวใจของการย่อความก็ว่าได้ ผู้ย่อบางคนไม่เข้าใจในเรื่องนี้ เช่น นักศึกษามุสลิมที่พื้นความรู้ในเรื่องภาษา

ไทยไม่ดีพอ ไม่ได้ใช้คำเชื่อมมาเขียนในย่อความของตนเลย ได้แต่นำประโยคในความเดิมและประโยคที่ตนคิดเขียนขึ้นใหม่มาเรียงต่อกันเฉยๆ เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วเห็นได้ชัดเจนว่าขาดคำเชื่อม ทำให้เนื้อความไม่เกี่ยวเนื่อง ไม่เกี่ยวข้อง ไม่ขยายความ และไม่เหตุผลเป็นผลกัน เป็นต้น ทำให้ภาษาขาดความชัดเจน ความสละสลวยไป เป็นการยากที่จะบอกหรือแนะนำให้ผู้ย่อเข้าใจและรู้จักด้วยตนเองว่าความสละสลวยของภาษาคืออะไร ถ้าผู้ย่อขาดประสบการณ์ในการอ่านอย่างเพียงพอ ย่อมขาดความสังเกต ขาดการฝึกฝนที่ดี ในที่สุดก็ไม่สามารถพัฒนาการเขียนของตนให้สละสลวยด้วยการใช้คำเชื่อมความเข้ากันได้

ปัญหาการใช้คำเชื่อมในภาษาย่อความนี้ ยังมีอีกเรื่องหนึ่ง คือ การใช้คำเชื่อมผิด ทำให้เนื้อความผิดเพี้ยน ภาษาไม่กระชับรัดกุม ปัญหานี้เกิดจากผู้เรียนไม่มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องคำเชื่อมเพียงพอ ไม่เข้าใจว่าคำใดเมื่อนำมาใช้เชื่อมความ

แล้วจะให้ความหมายไปในทิศทางใด แม้ในภาษาไทยจะมีคำเชื่อมอยู่หลายคำที่น่าจะใช้แทนกันได้ แต่จริงๆ แล้วมิใช่จะแทนกันได้ทุกประโยคหรือทุกเนื้อความเสมอไปที่จริงคำที่ใช้เป็นคำเชื่อมพื้นฐานในภาษาไทยที่จำเป็นในการนำมาเขียนย่อความมีไม่มากนัก ประมาณ 10 คำเศษเท่านั้น มันก็คือคำเชื่อมในภาษาเขียนทั่วๆ ไป ซึ่งได้แก่คำต่อไปนี้คือ “และ กับ แก่ แต่ ต่อ แต่ ที่ เพื่อ ซึ่ง สำหรับ ของ ใน ด้วย โดย” และนับคำเชื่อมความชนิดที่ใช้ขึ้นต้นความ ขึ้นต้นย่อหน้าอีก 2-3 คำ คือ คำว่า *เนื่องด้วย* *เนื่องจาก* *ตามที่*

คำที่นักศึกษาใช้ผิดมาก คือ ไม่ใช่คำนั้นในที่ๆ ควรใช้ คือ คำว่า *ด้วย* และ *โดย* ซึ่งควรใช้หน้าประโยคขยายความจากประโยคหลักข้างหน้า

คำเชื่อมเหล่านี้ เมื่อผู้ย่อเลือกใช้ให้ถูกต้องกับเนื้อความแล้ว จะทำให้ภาษาเกิดความหมายชัดเจน ไม่กำกวม และเกิดความกระชับไม่ยืดเยื้อเยิ่นเย้อ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความได้รวดเร็วขึ้น สารบางชนิด บางเรื่อง ผู้เขียนเรียบเรียงด้วยการใช้ภาษาดี ละเอียดย่นย่อ สละสลวย แต่พอผู้ย่อนำมาย่อความแล้ว ทำให้เนื้อความผิดเพี้ยนเป็นคนละประเด็น หรือสับสนด้วยสาเหตุของการใช้คำเชื่อมความผิด ยกตัวอย่างจากแบบฝึกหัด ย่อคำประกาศเกียรติคุณสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในพิธีทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องหมายเชิดชูเกียรติครูสุตติ เนื่องในวันครู 16 มกราคม 2544 ของคณะกรรมการอำนวยการครูสภา

“คณะกรรมการอำนวยการครูสภาได้มีมติเป็นเอกฉันท์ขอพระราชทานพระราชนุญาตทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องหมายเชิดชูเกียรติครูสุตติ แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่พระองค์ทรงประกอบอาชีพครู

ผู้ประสบความสำเร็จ โดยพระองค์ทรงเป็นอาจารย์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในตำแหน่งหัวหน้ากองวิชาประวัติศาสตร์ พระองค์ทรงสอนและถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ด้วยพระวิริยะอุตสาหะได้ทรงอุทิศกำลังพระวรกายพระสติปัญญา และพระราชทรัพย์ในการถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์อย่างเต็มที่ อีกทั้งทรงปลุกฝังให้นักเรียนสนใจความรู้รอบตัวด้วยการจดบันทึกโดยพระองค์ทรงปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่าง...”

ฯลฯ

จากแบบฝึกหัดเรื่องนี้ ผู้เขียนพบว่านักศึกษาใช้คำเชื่อมผิดและสับสนมากระหว่างคำว่า *ด้วย* กับ *และ*, *ด้วย* กับ *โดย* ยิ่งกว่านั้น นักศึกษาบางคนใช้คำ “แต่” (สมเด็จพระเทพ) แทนคำว่า “แต่” ซึ่งไม่เคยมีปรากฏ

ในที่ใดเลยที่จะใช้ แต่ แทน แต่ ได้ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาไม่เข้าใจในความหมายของคำเชื่อมแต่ละคำ ว่ามีความหมายที่จะทำให้เนื้อความบิดผันไปได้ต่างๆ อย่างไรบ้าง โดยเฉพาะคำที่ใช้เชื่อมประโยคหลักกับ ประโยคขยายความ ซึ่งนักศึกษาเขียนผิดมาก

2.2 ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียนไม่เข้าใจหลัก ภาษาไทยอีกเรื่องหนึ่งคือ การใช้คำสรรพนาม โดยเฉพาะคำบุรุษสรรพนามที่ 1-2-3 ว่าแทนใครบ้างและ ใช้อย่างไร ในการย่อความ ตามกฎกติกาให้ใช้บุรุษ สรรพนามที่ 3 เท่านั้น แทนคำนาม และต้องชี้ให้ถูก กับนามแต่ละชนิดด้วยว่าใช้คำสรรพนามใดแทนนามใด เช่น คำนามเพศใดใช้สรรพนามอะไร แม้จะฟังดูเป็น เรื่องง่าย แต่นักศึกษาสมัยนี้เขียนผิดก็มี เมื่อผู้เขียน สอนเรื่องคำสรรพนามนี้ได้ย้ำเสมอ ว่าย่อความ หรือ ย่อเรื่อง คือ การเล่าเรื่องย่อ เรื่องนั้นๆ ย่อมเกิดขึ้น แล้ว จึงต้องใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 3 เรียกนามต่างๆ อย่างลับหลัง มิได้พูดคุยกุสนทนากันต่อหน้า จะใช้คำ นามอย่างการเขียนบทบรรยายไม่ได้ คำสรรพนามบุรุษ ที่ 3 ที่เราเรียกแทนคำนามที่เราพูดถึง หมายถึง ได้แก่ คำว่า *เขา ท่าน เธอ หล่อน พระองค์* และ *มัน* เมื่อ หมายถึงสัตว์เป็นต้น โดยทั่วไป นักศึกษาพอรู้เรื่องเมื่อผู้สอนย้ำ ว่าเป็นเรื่องเล่า เป็นเรื่องเกิดขึ้น แล้ว เก็บมาย่อใหม่ แต่พอให้ นักศึกษาย่อคำประกาศเกียรติคุณ สมเด็จพระเทพฯ ดังกล่าวแล้ว ข้างต้น ซึ่งเป็นเรื่องมีความยาว ประมาณ 1 หน้ากระดาษเศษ ซึ่ง นักศึกษาไม่ค่อยใช้ความสามารถ ด้านภาษาเรียบเรียงความย่อเอง แต่มักจะตัดทอนบางคำบางวรรค ออก ลอกเนื้อความเดิมมาเรียง เขียนใหม่เป็นวรรคๆ โดยเขียน

ประธานของประโยคว่า “สมเด็จพระเทพฯ” แทบทุก ประโยค แทนที่จะใช้คำสรรพนามว่า “พระองค์” ซึ่งเป็นคำบุรุษสรรพนามที่ 3 ที่ถูกต้องแทน คำนาม สมเด็จพระเทพฯ ซึ่งนอกจากทำให้ภาษาไม่กะทัดรัด สละสลวยแล้ว ถือว่าไม่เข้าใจการย่อความ

ในเรื่องของคำสรรพนามที่ผู้เขียนคิดว่าเป็นเรื่อง ไม่ยากนั้น แต่ก็ได้พบปัญหาเสมอที่นักศึกษามีพื้น ความรู้เรื่องหลักภาษาไทยไม่ดีพอ เช่น เมื่อผู้เขียน กำหนดให้ย่อความจากบทร้อยกรองของ “ครูเทพ” จากเรื่อง “ทุกข์ชิวานา” บทที่ขึ้นต้นว่า

“เปิบข้าวทุกคราวคำ จงสูจำเป็นอาจิม
เหงื่อที่สุกิน จึงก่อเกิดมาเป็นคน”

เมื่อผู้เขียนได้อธิบายทั้งที่มาและความหมายของ เรื่องนี้ นักศึกษาบอกว่าได้เรียนมาแล้วในชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5 ผู้เขียนสอนให้ถอดความเป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงให้ย่อความให้ได้ใจความสำคัญเท่าเดิม ส่วน ใหญ่นักศึกษาเข้าใจ ผู้สอนเพียงแต่แนะนำแก้ไขการใช้ ถ้อยคำบ้างเพื่อให้ความกระชับ แต่ก็มีนักศึกษาบางคน ย่อผิดในเรื่องคำสรรพนาม โดยขึ้นต้นข้อความย่อว่า

“เมื่อเรากินข้าวทุกครั้ง.....”

“เรา” ในที่นี้คงแปลความ มาจากคำว่า “สุ” หรือไม่ก็เกิด จากการแปลความบทร้อยกรอง วรรคแรกผิด เพราะร้อยกรอง วรรคแรกนั้นละคำที่เป็นประธานไว้ ฉะนั้น การจะใช้คำสรรพนามใน ย่อความให้ถูกต้องนั้น ผู้ย่อผู้อ่าน ต้องเข้าใจเนื้อความสำคัญของสาร ให้ชัดเจนว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ฯลฯ

2.3 ปัญหาการใช้คำ ราชาศัพท์ในย่อความ คำราชา ศัพท์คือระเบียบหรือกฎเกณฑ์การ

ใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล ซึ่งแบ่งได้หลายระดับ และคำราชาศัพท์ก็มีหลายชนิด เช่น คำนามราชาศัพท์ และคำกริยารราชาศัพท์ แต่ที่พบในย่อความคือ การใช้คำกริยารราชาศัพท์ผิด คือ เมื่อเขียนคำกริยารราชาศัพท์ย่อ ได้แก่ การใช้ ทรง เดิมหน้ากริยาสามัญ เพื่อเปลี่ยนให้เป็นคำกริยารราชาศัพท์ที่สอดคล้องกับประธานของประโยค เพื่อบอกอาการการกระทำต่างๆ ของประธาน เมื่อประธานเป็นบุคคลในชั้นหรือระดับที่ต้องใช้คำราชาศัพท์ กริยาต้องเปลี่ยนตาม วิธีเปลี่ยนกริยาสามัญเป็นคำกริยารราชาศัพท์ คือ เดิมทรงหน้ากริยา และนำไปใช้เขียนประโยคได้ทันที แต่นักศึกษาเขียนคำกริยาเฉยๆ โดยไม่มีคำว่า ทรง นำหน้า แม้ว่าจะได้อ่านข้อความจากต้นฉบับก็ตาม เช่น จากตัวอย่างข้อความที่ผู้ย่อใช้คำราชาศัพท์ผิด

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นอาจารย์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นเวลายาวนานถึง 26 ปีเศษ พระองค์ได้อุทิศกำลังพระวรกาย กำลังพระสติปัญญา และกำลังพระราชทรัพย์ในการถ่ายทอด

ความรู้แก่ศิษย์อย่างเต็มที่...”

ข้อความที่ถูกต้องแก้คำว่า *ได้อุทิศ* เป็น *ได้ทรงอุทิศ* จึงจะถูกต้องกับประธานของประโยคที่เป็นเจ้านาย เป็นบุคคลที่ต้องใช้คำราชาศัพท์

จะเห็นว่า วิชาการย่อความในภาษาไทยนั้น ฟังดูเป็นวิชาพื้นฐานที่ไม่ยาก แต่จริงๆ แล้วก็ยังจัดว่าเป็นวิชาที่ยากสำหรับนักศึกษาสมัยใหม่ที่อ่อนทักษะทางภาษาไทย เพราะการย่อความเป็นการรวมเอาทักษะการอ่าน การฟัง และการเขียน เข้าไว้ด้วยกัน เมื่อผู้เรียนอ่อนหรือหย่อนทักษะอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ย่อมเขียนย่อความไม่ได้ดี ไม่ถูกต้อง มีข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียนข้อความ ไม่สมกับการใช้ภาษาระดับอุดมศึกษา ฉะนั้น ผู้สอนที่ต้องการจะพัฒนานักศึกษาในวิชานี้ให้เก่งชำนาญนั้น ต้องเตรียมตัว เตรียมแก้ปัญหาก็คือ อึกมากมาย เช่น ต้องวางแผนการสอนที่ดี และมีสื่อประกอบหลากหลายชนิด เพื่อฝึกทักษะด้านการฟัง การอ่าน การเขียน และการย่อให้เพียงพอ ก่อนที่จะให้เขียนย่อความอย่างจริงจัง

